

Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za rok 2021.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021 został przyjęty Uchwałą Nr 274/XVI/2015 Rady Miasta Rybnika z dnia 7 grudnia 2015 roku.

Na podstawie informacji uzyskanych od przedstawicieli podmiotów realizujących wspomniany wyżej program, opracowano następujące wnioski:

Cel ogólny, czyli **Prowadzenie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w mieście Rybniku**, realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe:

Cel operacyjny 1, czyli **Prowadzenie działań skierowanych do osób doświadczających przemocy**, realizowany był w stopniu wyrażonym przez następujące dane liczbowe:

- Prowadzono 457 procedur „Niebieskie Karty” w 397 rodzinach. Szczegółowe dane dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty” zostały przedstawione w sprawozdaniu z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Rybniku (zwanego dalej ZI) za rok 2021, które zostało przyjęte na posiedzeniu ZI 26 stycznia 2022 roku.
- W schronisku „Przytulisko”, dysponującym 24 miejscami, przebywały 25 osoby doświadczające przemocy.
- Prowadzono działania edukacyjne, terapeutyczne i wspierające z zakresu przemocy domowej, problematyki rodzinnej, opiekuńczej i wychowawczej.
W działaniach edukacyjnych z tego zakresu wzięło udział 66 osób, w terapeutycznych 10, a we wspierających 42.

Cel operacyjny 2, czyli **Prowadzenie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc**, realizowany był w stopniu wyrażonym przez następujące dane liczbowe:

- W ramach procedury „Niebieskie Karty” wskazano 409 osób jako podejrzewane o stosowanie przemocy w rodzinie.
- Prokuratura postawiła 229 osobom zarzuty o znęcanie się nad rodziną, z czego w 98 przypadkach skierowano akt oskarżenia do sądu.
- Dla 53 osób został wydany prokuratorski nakaz opuszczenia mieszkania. Pod dozór policji zostało oddanych 78 osób, w tym wobec 49 osób dozór połączono z zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonymi, a 11 tymczasowo aresztowano.

Wszystkie te środki zapobiegawcze zostały zastosowane w toku prowadzonych postępowań o znęcanie się nad rodziną.

- 346 osobom zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc, z czego 10 osób wzięło udział w tym działaniu, 6 osób ukończyło program. Program prowadził jeden podmiot, tj. Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii w Rybniku, ul. Chrobrego 16.

Cel operacyjny 3, czyli **Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na poszerzenie świadomości mieszkańców Miasta Rybnika na temat przemocy w rodzinie**, realizowany był w stopniu wyrażonym przez następujące dane liczbowe:

- W omawianym okresie statystycznym przeprowadzono 5 wydarzeń z obszaru warsztatów i konsultacji dla członków rodzin zagrożonych przemocą; w których wzięło udział 50 osób;
- W porównaniu do poprzedzającego okresu statystycznego znacznie zmalała liczba przeprowadzonych szkoleń. W ramach 3 szkoleń dla pracowników służb społecznych przeszkolono 40 osoby. Sytuacja ta może wynikać z wprowadzanych w 2021 roku obostrzeń dotyczących pandemii COVID-19.

Prezentacja danych statystycznych za lata 2015-2021:

Analizowany wskaźnik	Dane za rok 2015	Dane za rok 2016	Dane za rok 2017	Dane za rok 2018	Dane za rok 2019	Dane za rok 2020	Dane za rok 2021
Działania wobec osób doświadczających przemocy							
Ilość prowadzonych procedur NK	482	436	470	434	418	426	457
Ilość rodzin objętych procedurą NK	410	355	364	338	342	369	397
Liczba osób przebywających w Schronisku „Przytulisko”	35	45	40	47	47	22	25
Liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi	105	86	100	36	36	30	66
Liczba osób objętych działaniami terapeutycznymi	248	128	74	51	22	16	10
Liczba osób objętych działaniami wspierającymi	40	145	148	14	57	55	42
Działania wobec osób stosujących przemoc							
Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy	493	439	396	373	365	385	402
Liczba osób, którym postawiono zarzut o znęcanie się nad rodziną	brak danych	102	113	brak danych	146	98	229
Ilość aktów oskarżenia skierowanych	brak	53	93	93	129	78	98

z prokuratury do sądu	danych						
Ilość wydanych nakazów opuszczenia mieszkania	31	23	17	18	26	26	53
Ilość wydanych zakazów kontaktowania się i zbliżania do osób pokrzywdzonych	18	25	18	brak danych	21	27	49
Liczba osób tymczasowo aresztowanych	brak danych	brak danych	13	8	10	4	11
Liczba osób, którym zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	brak danych	101	141	268	292	320	346
Liczba osób, które wzięły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	6	14	12	10	10	11	10
Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny	4	4	6	6	2	0	6
Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy, które uczestniczyły w terapii odwykowej	brak danych	54	52	47	2	3	1
Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na poszerzenie świadomości mieszkańców Miasta Rybnika na temat przemocy w rodzinie							
Ilość opracowanych materiałów informacyjnych	3	0	0	2	2	0	0
Ilość wydanych materiałów informacyjnych	4 020	0	500	350	1 020	0	0
Ilość przeprowadzonych warsztatów i konsultacji dla członków rodzin zagrożonych przemocą	2	2	11	36	16	4	5
Liczba osób biorących udział w warsztatach i konsultacjach dla członków rodzin zagrożonych przemocą	105	73	350	698	1 176	80	50
Ilość szkoleń dla pracowników służb społecznych	6	35	10	7	4	38	3
Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla pracowników	72	116	194	64	42	393	40

W podanych powyżej danych zwracają uwagę następujące tendencje:

1. W 2021 roku odnotowano wzrost zarówno liczby prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, jak i ilości rodzin objętych pomocą.
2. Wzrosła ilość działań edukacyjnych dla członków rodzin zagrożonych przemocą. Oddziaływania terapeutyczne, wspierające wobec osób doświadczających przemocy utrzymują się na porównywalnym poziomie.
3. Wzrosła liczba osób, którym zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym, ale nie przełożyło się to na liczbę osób, które ukończyły zajęcia. Powodem może być stan prawny zakładający dobrowolność udziału w tym programie i brak sankcji prawnych za odmowę uczestnictwa w nim.
4. Relatywnie wzrosła liczba osób, którym postawiono zarzut o znęcanie się nad rodziną

oraz aktów oskarżenia skierowanych do sądu. Może mieć to związek z dużą liczbą zgłoszeń z Zespołu Interdyscyplinarnego w Rybniku do prokuratury w 2021 roku.

5. W omawianym okresie statystycznym nie opracowano żadnych nowych materiałów informacyjnych. Podmioty prowadzące działania na rzecz przeciwdziałania przemocy korzystały z materiałów wydanych w poprzednich latach oraz pozyskanych z zewnątrz.
6. Pracownicy Zespołu ds. Przemocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku na bieżąco przeprowadzali indywidualne konsultacje dla specjalistów z zakresu omawianego zagadnienia.

Charakterystyka populacji objętej działaniami ZI w latach 2016-2021.

Analizowana cecha populacji		Dane za rok 2016	Dane za rok 2017	Dane za rok 2018	Dane za rok 2019	Dane za rok 2020	Dane za rok 2021
Ilość prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”		436	470	434	418	426	457
Liczba rodzin objętych pomocą		355	364	338	342	369	397
w tym:	rodziny zgłoszone pierwszy raz do ZI	196	196	184	214	260	267
	rodziny zgłoszone kolejny raz do ZI	159	159	154	128	109	40
	rodziny z innego okresu statystycznego	80	80	88	45	65	90
Osoby doświadczające przemocy	razem	447	438	422	394	414	424
w tym:	kobiety	361	303	271	286	305	340
	mężczyźni	45	34	39	35	60	48
	dzieci	41	101	112	73	49	36
Osoby stosujące przemoc	razem	439	396	373	365	386	409
w tym:	kobiety	50	53	56	50	56	50
	mężczyźni	387	342	315	313	323	354
	dzieci	2	1	2	2	7	5
Liczba osób doświadczających przemocy	psychicznej	436	438	422	394	414	424
	fizycznej	292	295	322	284	283	216
	ekonomicznej	121	135	67	38	28	7
	seksualnej	22	33	34	15	11	4
	zaniedbania	63	62	56	22	14	15
Przemoc	w związkach formalnych i nieformalnych	292	244	232	247	271	329
	dorosłych wobec niepełnoletnich dzieci	30	96	86	52	38	52
	wobec innych osób (np. rodziców, dorosłego rodzeństwa)	97	93	100	93	108	66
	jednocześnie wobec kilku osób	17	37	16	26	9	10
Charakterystyka wg statusu materialnego							
Rodziny	wykazywane w zbiorze danych Ośrodka Pomocy Społecznej	91	152	91	74	76	59
	w korzystające z pomocy	70	109	58	58	50	42

	tym:	materialnej						
		korzystające ze wsparcia asystenta	20	30	19	23	21	10
		korzystające wyłącznie z pracy socjalnej	24	48	32	17	26	17
	niewykazywane w zbiorze danych Ośrodka Pomocy Społecznej		264	212	247	268	293	338
Charakterystyka wg zamieszkania								
Rodziny	wspólnie zamieszkujące		brak danych	325	303	313	321	335
	oddzielnie zamieszkujące			39	35	29	48	62
Charakterystyka wg wieku								
Osoby wskazane jako doświadczające przemocy			brak danych	438	422	394	414	424
w tym w wieku:	0-18			101	112	73	49	36
	19-30			48	50	41	56	38
	31-40			95	94	101	89	99
	41-50			71	54	60	75	120
	51-60			61	52	40	72	59
	61-70			40	39	55	54	56
	71-80			17	14	16	17	10
	81-90			5	7	8	2	6
Osoby wskazane jako stosujące przemoc				396	373	365	385	409
w tym w wieku:	0-18			1	2	1	7	5
	19-30		50	47	46	41	49	
	31-40		146	134	130	112	118	
	41-50		100	89	93	104	128	
	51-60		59	60	42	72	63	
	61-70		29	31	41	39	35	
	71-80		9	8	11	7	10	
	81-90		2	2	1	3	1	
Charakterystyka wg płci w relacji: osoba doświadczająca przemocy - osoba stosująca przemoc								
osoba wskazana jako doświadczająca przemocy		osoba wskazana jako stosująca przemoc	ilość relacji					
	kobieta	mężczyzna	brak danych	302	263	275	296	319
	mężczyzna	kobieta		16	17	15	26	24
	kobieta	kobieta		5	7	12	18	33
	mężczyzna	mężczyzna		19	22	22	37	32
	kobieta	dziecko		1	1	0	7	8
	dziecko	kobieta		44	53	40	21	22
	mężczyzna	dziecko		0	1	0	1	0
	dziecko	mężczyzna		58	79	52	31	23
	dziecko	dziecko		0	2	1	1	0
Charakterystyka wg relacji rodzinnych								
Sprawca jest:		małżonkiem	brak danych	189	176	159	192	205
		byłym małżonkiem		9	4	6	9	8
		konkubentem		41	46	55	55	72
		byłym konkubentem		5	6	6	5	6
		rodzicem		98	81	66	69	47
		dzieckiem pełnoletnim		58	47	56	66	57
		dzieckiem niepełnoletnim		1	1	0	7	5

	siostrą/bratem		10	7	8	13	13
	synową/zięciem		2	2	6	2	1
	babcią/dziadkiem		4	4	2	1	2
	osobą obcą		7	10	7	3	9
	innym czł. rodziny		14	18	12	11	7
Charakterystyka wg występowania problemów społecznych							
Liczba osób z problemem:	alkoholowym	176	320	256	236	217	228
	narkotykowym	19	42	36	24	21	23
	zdrowia psychicznego	24	32	32	33	37	30
Charakterystyka wg wsparcia udzielanego przez kuratorów							
Ilość rodzin objętych wsparciem kuratorów łącznie			86	64	68	46	56
w tym:	rodzinnych		65	56	61	40	51
	karnych		15	5	3	3	1
	rodzinnych i karnych jednocześnie	brak danych	6	3	4	3	4

W podanych powyżej danych zwracają uwagę następujące tendencje:

1. Zmalała liczba rodzin zgłoszonych kolejny raz do ZI, co może wskazywać na skuteczność działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obserwuje się wzrost liczby rodzin, które po raz pierwszy pojawiły się w ZI.
2. Utrzymująca się nadal (pomimo spadku o 13 osób) wysoka liczba niepełnoletnich dzieci wskazanych jako ofiary przemocy. Najczęściej sprawcami przemocy wobec nich są rodzice, opiekunowie.
3. Utrzymuje się także (pomimo spadku o 2 osoby) liczba niepełnoletnich dzieci wskazanych jako sprawcy przemocy.
4. Nadal dominujący jest obraz statystyczny mężczyzny jako sprawcy przemocy, co jest od lat utrzymującym się wzorcem.
5. W 2021 roku wzrosła liczba osób z problemem alkoholowym. Wystosowano dużo więcej zgłoszeń z ZI do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rybniku, dane zostały ujęte w sprawozdaniu z działalności ZI w Rybniku za okres statystyczny-2021 rok.
6. W 2021 roku wzrosła ilość rodzin objętych wsparciem kuratorów sądowych, a w szczególności w rodzinach objętych nadzorem kuratora ds. rodzinnych nad warunkami bytu i wychowania małoletnich dzieci.
7. Nadal obserwuje się wzrost liczby rodzin nieobjętych do tej pory systemem wsparcia społecznego.

Charakterystyka populacji objętej działaniami ZI w latach 2019 -2021 według dzielnic miasta

Dzielnica	2019				2020				2021			
	l. rodzin	l. osób	l. mieszk.	%	l. rodzin	l. osób	l. mieszk.	%	l. rodzin	l. osób	l. mieszk.	%
Boguszowice Osiedle	67	224	10 361	2,16	68	214	10 092	2,12	72	236	9816	2,40
Boguszowice Stare	11	48	7 556	0,64	10	40	7 455	0,54	12	43	7421	0,58
Chwałowice	34	113	7 200	1,57	34	110	6 963	1,58	39	122	6785	1,80
Chwałęcice	4	13	1 839	0,71	2	10	1 862	0,54	3	14	1847	0,76
Golejów	2	9	2 333	0,39	5	17	2 349	0,72	7	21	2346	0,90
Gotartowice	8	25	3 683	0,69	8	24	3 675	0,65	12	35	3638	0,96
Grabownia	1	4	797	0,50	0	0	802	0,00	0	0	787	0,00
Kamień	9	35	4 428	0,79	8	34	4 456	0,76	8	30	4353	0,69
Kłokocin	5	22	2 612	0,84	13	49	2 568	1,91	19	69	2533	2,72
Ligota – Ligocka Kuźnia	9	33	4 013	0,85	11	41	4 003	1,02	6	22	4041	0,54
Meksyk	7	26	2 564	1,01	7	22	2 591	0,85	6	19	2557	0,74
Niedobczyce	44	143	12 325	1,16	38	121	12 077	1,00	36	123	11896	1,03
Niewiadom	5	12	4 561	0,26	9	29	4 513	0,64	11	31	4397	0,71
Maroko-Nowiny	46	148	17 916	0,83	53	169	17 454	0,97	47	163	17098	0,37
Ochojec	1	4	2 099	0,19	7	24	2 130	1,13	2	7	2143	0,33
Orzepowice	6	20	3 656	0,55	2	7	3 702	0,19	3	9	3689	0,24
Paruszowiec-Piaski	26	98	4 653	2,11	26	96	4 440	2,16	23	74	4377	1,69
Popielów	3	13	3 300	0,36	3	8	3 277	0,24	8	26	3258	0,80
Radziejów	2	5	1 858	0,27	7	28	1 852	1,51	6	23	1841	1,25
Rybnicka Kuźnia	1	10	3 419	0,29	2	8	3 393	0,24	2	6	3326	0,18
Rybnik – Północ	15	55	7 238	0,76	12	34	7 059	0,48	20	56	6906	0,81
Smolna	6	21	6 584	0,32	7	21	6 392	0,33	18	57	6240	0,91
Śródmieście	13	44	7 228	0,61	25	79	6 925	1,14	23	80	6693	1,2
Stodoły	2	8	601	1,33	1	3	597	0,50	0	0	581	0,00
Wielopole	4	14	1 950	0,72	4	13	1 923	0,68	2	6	1930	0,31
Zamysłów	4	18	3 535	0,51	3	8	3 538	0,23	7	19	3633	0,52
Zebrzydowice	4	15	3 282	0,46	4	13	3 327	0,39	5	15	3343	0,45
suma	342	1179	13 1541	0,90	369	1 222	129 415	0,94	397	1306	127475	1,02

Analiza zjawiska przemocy w odniesieniu do podziału Miasta Rybnika na dzielnice pokazuje, że niezmiennie największy odsetek osób dotkniętych tym problemem zamieszkuje w dzielnicach: Paruszowiec-Piaski i Boguszowice-Osiedle.

Wobec przedstawionych powyżej danych należy zaakcentować, iż szczególnie istotne statystycznie są następujące tendencje, rozumiane jako dominujące problemy społeczne powiązane z przemocą w Mieście Rybniku:

1. Utrzymująca się nadal relatywnie wysoka liczba dzieci krzywdzonych przez rodziców i opiekunów.
2. Wyraźne powiązanie przemocy z uzależnieniami.
3. Występowanie przemocy w rodzinach dotąd nieznanym przedstawicielom systemu wsparcia.
4. Większe zagrożenie przemocą niezmiennie w tych samych dzielnicach miasta.

Treść niniejszego sprawozdania została zaakceptowana przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Rybniku na posiedzeniu w dniu 23 marca 2022 roku.